

КОРАЦИ за будућност

4x4 = РС²

50 циљева и
политика за
50 % гласова

Општи избори
3. октобар 2010.

СНСД Милорад Додик

КОРАЦИ за будућност

4 x 4 = РС²

**50 циљева и
политика за
50 % гласова**

**Општи избори
3. октобар 2010.**

СНСД Милорад Додик

САВЕЗ НЕЗАВИСНИХ СОЦИЈАЛДЕМОКРАТА

је у свој први Политички програм из 1996. године, уписао да ће поштовати Дејтонски споразум који чини и 11 анекса, потписаних од стране Републике Српске и Федерације БиХ. Дејтонски споразум је трајни оквир за мир, опстанак, функционисање и будућност Босне и Херцеговине, састављене од два ентитета.

Због тога што смо поштовање Дејтонског споразума одредили као један од циљева нашег политичког дјеловања, од стране владајуће Српске демократске странке, били смо проглашавани издајницима. Ми смо и тада и сада били легалисти, јер право најбоље штити интересе сваког народа и сваког човјека, не наносећи штету другима.

Нисмо се промијенили и то нам је дало снагу да у протеклих пет година одбранимо Републику Српску и њене институције од укидања, заустављајући отимање њених надлежности и пренос у Сарајево. ОХР је стварао унитарну БиХ, уз наметање закона којима је Републици Српској неуставно и противправно одузето 60 надлежности. Када је СНСД на челу са Милорадом Додиком, у марту 2006. године, поново преузео Владу, Република Српска је била у тешком положају. Међународни притисци и дјеловање високих представника, поготово Педи Ешдауна од 2002. до 2005. године, од Републике Српске су правили празну љуску.

Рекли смо **ДОСТА**.

Највећа битка је била за очување Полиције Републике Српске, чијим би се укидањем, кренуло у потпуно брисање и нестанак Републике Српске. То је био директан сукоб са ОХР-ом и његовим измишљеним „бонским овлашћењима“ који су годинама били инструмент против Републике Српске. С обзиром да је структура

ОХР-а годинама била неприкосновени владар над Босном и Херцеговином и њеним институцијама, а да се стално говори да БиХ заостаје иза региона, онда је јасно ко је кривац. Тај ОХР-ов протекторат, обилато помаган од неких страних представника, прије свега у Сарајеву, сноси искључиву одговорност за стање и односе у БиХ. Умјесто да доприноси стабилности и бољем разумијевању у земљи у којој се одвијао крвави грађански рат, ОХР је упорно и успјешно радио на подјелама и дизању тензија. Видно је био пристрасан према захтјевима за кршење Дејтонског споразума и пренос овлаштења на заједничке органе у Сарајеву, притом измишљајући нова министарства и органе који немају правни основ у Анексу 4. Дејтонског споразума, који је Устав БиХ. Притом су властито кршење Дејтонског споразума и прекорачење овлаштења за цивилно тумачење искључиво Анекса 10., приказивали као право које им припада по „бонским овлаштењима“.

Правосуђе БиХ - жртве без правде

Број жртава у српском народу у прошлом рату износи близу 30.000, од укупно 98 хиљада у цијелој БиХ, што је скоро пропорционално учешћу Срба у предратној структури становништва БиХ. Нажалост, велики број злочина над српским цивилним становништвом и заробљеним борцима, није процесуиран. Најчешће се приликом помена тим жртвама, само констатује: **ЗА ОВЕ ЗЛОЧИНЕ ДО САДА НИКО НИЈЕ ОДГОВАРАО.** То најбоље говори о правосуђу БиХ које је успоставио ОХР, постављајући стране судије и тужиоце без неопходног искуства у сложеним кривичним предметима. Дјеловање

таквог правосуђа јасно ставља до знања да су им важне и вриједне бошњачке жртве, зато што се углавном процесуирају само злочини који су почињени од стране Срба и Хрвата. Инсталисано правосуђе на тај начин показује намјеру да одреди карактер сукоба у БиХ и да га представи агресијом на такозвану Републику БиХ. Податак о подигнутим тужбама и донесеним пресудама све говори: Пред Судом БиХ оптужено је 105 Срба, 26 Бошњака и 24 Хрвата. Међутим, пресуде тог Суда су још занимљивије: правоснажно је Србима пресуђено 660 година затвора, Бошњацима 69 година и Хрватима 64 године. Када се томе додају неправоснажне пресуде – Србима још 220 година, Хрватима 102 године и Бошњацима 18 година, онда је јасна количина неправде и извртања истине коју чине такозвани правосудни органи на нивоу БиХ – Тужилаштво и Суд БиХ.

Одлагање Тужилаштва и Суда БиХ да се баве ратним злочинима у којима су страдали Срби, најбоље илуструје случај „Добровољачка улица у Сарајеву“ и „Тузланска колона“, који су директно преношени на телевизијама, али ни то није довољно да се злочинци казне. На исти начин такозвано бе-ха правосуђе се односи и на случај ратног команданта Армије БиХ Атифа Дудаковића који је у камеру наређивао злочине и паљевине српских села. За бошњачку јавност Ејуб Ганић и Атиф Дудаковић су хероји, а такозвано правосуђе их својим нечињењем ослобађа било какве кривице. Док је тако, не може бити ни повјерења у правосудне институције, јер не штите жртве и нису правда за све, без обзира из кога су народа злочинци.

Продужење мандата страним тужиоцима и судијама које је незаконито извршио Високи представник Валентин Инцко у децембру 2009. године, наставак

је такве праксе. О таквој одлуци грађани Републике Српске ће ускоро одлучивати на **РЕФЕРЕНДУМУ** који ће расписати Народна скупштина Републике Српске на основу Закона о референдуму. Доношење овог закона покушали су спријечити многи мешетари, а ми смо његовим доношењем омогућили лично изјашњавање о свим питањима из надлежности Републике Српске, како се одлучује и у цијелом демократском свијету. То је овлашћење које Република Српска има по свом Уставу, који је усаглашен са Дејтонским споразумом. Нико нема право да ускрати демократију, нити ћемо икада више дозволити да неко пријетњама и уцјенама спречава демократски развој Републике Српске.

Темељи за будућност

У протеклом грађанском рату Република Српска је поднијела огромна страдања и патње. То обавезује на одговорност за очување и развој онога што припада свима који живе у Републици Српској. Истовремено, то није уперено ни против кога, нити на било чију штету. То је легитимна одбрана права на истину и постојање. Покушаји наметања само једног виђења онога што је било у рату и што се догађа сада, неминовно воде размишљању: **Какву државу желимо ? Каквом видимо БиХ и Републику Српску за пет, десет, двадесет година ? Сви имају обавезу да промишљају каква нас будућност очекује. Уосталом, ова земља припада нама, јер ми овдје живимо своје животне мандате.**

Стране „добре намјере“

Сва булумента странаца која се за ових 15 година након рата изредала у БиХ, углавном је мало доброг донијела. Од њихових „добрих намјера“, памтиће се насиље над правом и људима. Да су имали намјеру и жељу да својом апсолутном влашћу незабиљеженој у новијој историји Европе, ураде нешто корисно за становнике БиХ, ми би већ били чланица Европске уније. ОХР и високи представници су упорно стварали нестабилност и подјеле. Једино су у томе били успјешни, руководећи се оном изреком: **ЗАВАДИ, ПА ВЛАДАЈ**. Неодговорна власт ОХР-а довела је БиХ до заостајања у сваком погледу. Притом, ОХР упорно пребацује одговорност на домаће власти и домаће политичаре.

Да питамо ОХР: **Ко је кога смјењивао, забрањивао рад и дјеловање без суда, ко је кршио елементарна људска права, ко је бесправно вршио ревизију међународног уговора – Дејтонског споразума и Устава БиХ ?** Одговор на ова питања је годинама исти – међународна заједница оличена у ОХР-у, и седам досадашњих високих представника, заправо владара у протекторату који се само зове „ДРЖАВА БиХ“.

Појединим страним амбасадорима који се упорно, а незаконито мијешају у унутрашње ствари БиХ, требало је давно ускратити гостопримство и прогласити их непожељним особама. Може ли неко замислити шта би се десило амбасадору БиХ у било којој држави чланици самозваног Савјета за имплементацију мира, када би демократски изабраној власти одређивали како ће располагати својом имовином, какав ће буџет имати, кога ће бирати за министре полиције или одбране. Та и

таква међународна заједница, упорно је од БиХ правила тамни вилајет и немогућу државу. Ако се тако настави, неминовна је пропаст и оно мало међунационалног помирења и повјерења у БиХ.

Као власт изабрана од стране народа, крајем 2007. године супроставили смо се ОХР-у, спречавајући укидање полиције Републике Српске и наметање измјена закона о Савјету министара БиХ и Пословника о раду Парламента БиХ. То је био наш допринос поштовању Дејтонског споразума. Зато Република Српска није подлегла притисцима ОХР-а и појединих међународних фактора, за уставну легализацију отетих надлежности. Зато смо одбили „Бутмирски пакет“ промјена и допуна Устава БиХ, што су их у октобру 2009. године написали странци. Ово није земља странаца и једино становници БиХ преко својих изабраних представника имају право да стрпљиво и пажљиво граде своје односе. Тако је могућ опстанак БиХ, као сложене државе. Притом треба имати у виду, да статус хрватског народа у БиХ није ријешен, јер су преварени потписивањем Вашингтонског споразума, којим нису добили гаранције и механизме заштите од прегласавање од стране Бошњака, као бројнијег народа у Федерацији БиХ. Не треба заборавити да је БиХ склопљена тек у Дејтону од два саставна дијела – Муслиманско-Хрватске Федерације као двонационалног ентитета и Републике Српске као ентитета српског народа.

Питања за будућност

У животу сваког човјека и сваке људске заједнице, дође се до тачке када се постављају циљеви за будуће вријеме. Зато је наша обавеза за будућност

МИСЛИТИ ПРЕДВИЂАТИ ДЈЕЛОВАТИ

У следећих пет година, учинићемо кораке за будућност не само Републике Српске, већ и за трајни мир и стабилност цијеле БиХ. Оно што смо чинили и што ћемо учинити као власт у Републици Српској, послужиће да се и Федерација покуша отргнути од једних те истих прича – о Бошњацима као жртвама и Србима као злочинцима. Путем мира и стабилности, могуће је градити помирење и јачати повјерење. А то онда служи развоју друштва и економије и отвара перспективе свима.

ФОРМУЛА ЗА БУДУЋНОСТ - $4 \times 4 = РС^2$

Политичка и економска стабилност Републике Српске остварена у протекле 4 године, добар је основ за **РАЗВОЈ** као главни национални приоритет у будућности. То ће уобличавати дјеловање СНСД-а у погледу унутрашњих и спољних односа у будућем периоду. Да би се то остварило, имамо јасан план који се може изразити као:

4 КОРАКА У 4 ОБЛАСТИ = РАЗВОЈ СРПСКЕ НА КВАДРАТ ($4 \times 4 = РС^2$)

Наше програме и мјере проводићемо у складу са подршком бирача, па ћемо имати првенствену обавезу према Републици Српској. За изборе који ће се одржати 3. октобра 2010. године, припремили смо

Изборни програм

50 политика и циљева за 50 посто подршке

Не занемарујући ниједну област, издвајамо 4 области са по 4 корака до циља:

1. РЕПУБЛИКА СРПСКА ЗАУВИЈЕК
2. ПРИВРЕДНИ РАЗВОЈ
3. РЕФОРМЕ У ДРУШТВЕНИМ ДЈЕЛАТНОСТИМА
4. ОСТВАРИВАЊУ ПРАВА И ИНТЕРЕСА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ У ЗАЈЕДНИЧКИМ ОРГАНИМА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

То су **ЧЕТИРИ ПУТА ПО ЧЕТИРИ КОРАКА ЗА БУДУЋНОСТ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ** до 2015. године. Овим корацима од Републике Српске створићемо **ДОБРО МЈЕСТО** за живот и рад свим њеним становницима. То нудимо и за цијелу БиХ, односно за Федерацију као други ентитет, јер тиме поштујемо Дејтонски споразум и Устав БиХ као његов саставни дио.

Оваква политика и циљеви су корисни и зајелокупне односе у БиХ. Од свог оснивања СНСД је као основно подручје свог дјеловања одредио Републику Српску. Не

занемарујемо ни други дио БиХ – Федерацију, али тамо и за СНСД постоје ограничења у условима за дјеловање. Оно мало Срба који су остали или се вратили након рата, су толико обесправљени, па и преплашени да би јасније учествовали у политичком животу. Нажалост, не могу нам се придружити ни припадници других народа, јер је СНСД сатанизован у федералним медијима због својих јасних ставова о правима и равноправности ентитета. Иако многи у Федерацији БиХ имају симпатије и поштовање за економске мјере које се проводе у Републици Српској, не желе себе излагати непријатностима ради подршке програмима СНСД.

Четири корака за СРПСКУ ЗАУВИЈЕК

ПРВИ КОРАК – Наставак одговорне политике СНСД-а из претходне четири године, која је спасила Републику Српску од све бржег урушавања и нестанка. Народна скупштина Републике Српске је расправљајући о преносу надлежности са Републике Српске на ниво БиХ, 14. маја 2009. године у својим закључцима између осталог констатовала: „Народна скупштина оцјењује да начин преноса надлежности путем дугогодишње праксе наметања рјешења одлукама Високог представника међународне заједнице, није дао опште позитивне резултате, нити испунио очекивања у погледу рационалности и ефикасности, ни изградње демократских инсти-

туција, на бази искрене воље, домаћих потреба и интереса.“

Ово је само један примјер којим смо одредили правце будућег дјеловања, када је у питању заштита права и интереса Републике Српске. У бројним другим питањима, Народна скупштина и Влада Републике Српске под вођством СНСД-а је стављала у први план економско-социјално стање у условима свјетске кризе. Уз све тешкоће, очувана је политичка и макроекономска стабилност и створена основа за економски развој у следећем периоду.

ДРУГИ КОРАК - Уставна позиција Републике Српске избором Милорада Додика за предсједника Републике, биће ојачана и још више заштићена. Странци и политичке странке из Федерације БиХ, већ најављују уставне промјене, са поновним јуришањем на надлежности Републике Српске. Милорад Додик се и до сада супростављао настратајима на Републику Српску. Након избора 3. октобра када ће бити изабран непосредно од народа, уз овлашћења која има по Уставу Републике Српске, али и по Дејтонском споразуму, Милорад Додик ће бити гаранција да Републику Српску нико неће моћи избрисати нити јој одузети њена права. И не само то, мораће се вратити Републици Српској и све оне отете надлежности које су извршили високи представници и ОХР.

ТРЕЋИ КОРАК – Међународни односи и привредна сарадња су области којима се и до сада бавио Милорад Додик. Њима ће се бавити још више као предсједник Републике Српске. Остваривање

сусрета са бројним државницима у ужем и ширем региону, биће још интензивније, јер је уставно овлашћење председника Републике да представља и изражава њено државно јединство.

ЧЕТВРТИ КОРАК – Истина о протеклом рату биће један од циљева остваривања функције председника Републике Српске, која ће имати изузетан значај у организацији кабинета и служби. Оно што годинама чине бошњачке политичке структуре, Исламска заједница на челу са ефендијом Мустафом Церићем, те штампа и телевизија из Сарајева, желећи протекли рат приказати као српску агресију на БиХ и геноцид над Бошњацима, добиће одговор из Републике Српске. На њихове покушаје, Додик јасно каже: „Нећу печат на мом народу. Страдања и патње, као и злочини су били на свим странама. Нису Срби извршили ни агресију ни геноцид, како тврди сва бошњачка политика. То ћемо и показати и доказати.“

Бошњачким структурама требају суђења Србима и резолуције о геноциду у Сребреници, да би тиме поништили Републику Српску као „геноцидну творевину“. Савезника за то су нашли у Драгану Чавићу који је 2004. године као тадашњи председник Републике Српске подржао извјештај Владе коју су чинили СДС и ПДП, по коме је у Сребреници у јулу 1995. године побијено 8.000 Бошњака. Ово је послужило да се та нетачна цифра уврсти у бројне свјетске извјештаје и документа, а са циљем да се укине Република Српска. И неколико пута ове године, Чавић је поновио своје признање о бројности бошњачких жртава у Сребреници. Други савезник за поништавање

Републике Српске, је Младен Иванић. Он каже: „Подржао бих резолуцију о геноциду у Сребреници“. Знају добро и Иванић и Чавић, да признање геноцида значи укидање Републике Српске. Познат је циљ бошњачких странака и политичара - непрестано причати, овдје и још више у цијелом свијету - о Републици Српској као „геноцидној творевини“. То никада није крио ни Френсис Бојл, амерички професор права који је аутор тужбе БиХ против Србије пред судом у Хагу. Бојл је више пута изјављивао – „одштета по тужби није главни мотив већ укидање Републике Српске. Ако би Србија могла постати хронични дужник Босне и Херцеговине, јер се одштетни захтјев процјењује на сто милијарди долара, новац није био главни мотив покретања ове тужбе. Политичка цијена која се жели постићи је укидање Републике Српске“. Бојл је то потврдио у интервјуу „Дневном авазу“:

“Ekskluzivno Frensis Bojl, tvorac bh. tužbe protiv SCG BiH će presudom dobiti stotinu milijardi dolara. Najvažnije je ukidanje Republike Srpske. Vlastima BiH sugerirao sam prošlog jula da se suđenje i presuda iskoriste kako bi bila ukinuta Republika Srpska, ističe Frensis Bojl, profesor prava na Univerzitetu u Čikagu i tvorac tužbe za genocid.

AVAZ: Kako bi RS trebala biti ukinuta?

- To uopšte nije težak zadatak. Imate nekoliko presuda - Krstić, naprimjer - u kojima je genocid dokazan pred Haškim tribunalom za ratne zločine. Dakle, moji argumenti iz septembra 1993. i nove činjenice dovest će do toga da sud mora odlučiti da Republika Srpska bude ukinuta! Srbija nema tih stotinu milijardi dolara! Za mene je ukidanje Republike Srpske mnogo bitnije od naplate svog tog novca. Ukidanjem Republike Srpske, BiH postaje normalna država koja se može pridružiti Evropskoj uniji i NATO-u.”

Четири корака за ПРИВРЕДУ

Први корак – ПРОИЗВОДЊА ХРАНЕ

- ИСКОРИШТЕНОСТ ПОЉОПРИВРЕДНИХ ПОВРШИНА у што већој мјери, уз активирање пољопривредне производње и на оних 240.000 хектара у Републици Српској које се не обрађују скоро 20 година. Немаран однос према пољопривредном земљишту као најзначајнијем ресурсу за производњу хране, промијениће се у цијелом свијету. Прошло је вријеме јефтине и стално доступне хране, јер ће климатске промјене и раст становништва, довести до тога да ће храна бити све важнија и све скупља. Ми имамо могућност за будућност. Колика ће у будућности бити потражња за храном говоре и познати свјетски економисти: **БИЋЕ КОРИСНО ИМАТИ ОКУЋНИЦУ.**

- ПРОИЗВОДЊА СИРОВИНА ЗА ДОМАЋУ ПРЕРАЂИВАЧКУ ИНДУСТРИЈУ – од житарица, индустријског, љековитог и ароматичног биља, воћа и поврћа, којим ће се замијенити велике увозне количине хране коју можемо производити.

- ЗАШТИТА ДОМАЋЕ ПРОИЗВОДЊЕ, јер једино тако можемо направити властити развој. То ће се остварити кроз повољније кредитирање, подстицаје робним произвођачима, сталне кампање за куповину домаћих производа. Они који неодговорно управљају Босном и Херцеговином то покушавају забранити, јер је то у интересу оних земаља које су велики извозници на

наше тржиште. **ТО СЕ МОРА ПРОМИЈЕНИТИ.** За све оне који желе увозити храну, морају се увести дозволе, али и новчани депозит као гаранција за посао у датом року, у складу са дозволом и квалитетом. Тако се може увести ред и заштитити домаће тржиште. Прекомјеран увоз хране сумњивог квалитета која је због тога била јефтинија, појединцима је служио за стицање профита и рушење понуде домаћих произвођача хране. Зато **КОНТРОЛА И ДОЗВОЛА**, па ко то крши, остаће без депозита, али и без дозвола убудуће.

Други корак – ПРОИЗВОДЊА ЕНЕРГИЈЕ

Постојећи капацитети за производњу електричне енергије, омогућавају Републици Српској да извозом струје поправља свој спољнотрговински биланс. Резултати пословања **ЕЛЕКТРОПРИВРЕДЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ** која је од дугогодишњег губиташа, у задње три године почела остваривати профит, даје основ за још боље пословање и нове инвестиције. Још постоји доста могућности за изградњу хидро и термо електрана, које ће служити за сигурно и дугорочно снабдијевање домаћих потрошача, али и за извоз. Према Стратегији развоја енергетике, у ову област уложиће се 11,5 милијарди КМ. Раст привреде није могућ без енергије. Поред досадашњих електрана, подршка ће ићи за обновљиве изворе – кориштење сунчеве енергије и енергије вјетра. Пореске олакшице и субвенције ће бити и за ефикасније кориштење енергије у домаћинствима и привреди, као што се то чини у европским земљама. Недовољно и нерационално кориштење дрвног отпада као енергетског извора, даје могућност да уз развој дрвопрерађивачке

индустрије, остваримо производњу пелета, по европским стандардима.

Трећи корак – ВОДА И ВОДОПРИВРЕДА

Наше подручје обилује великим количинама извора воде, а пијаћа вода је већ сада у свијету стратешки ресурс. Док се најављују ратови за воду, планским кориштењем и заштитом вода, уз производњу хране, можемо планирати сигурну будућност. Пореским мјерама у комуналним дјелатностима, стимулирати кориштење техничке воде, умјесто пијаће воде. Иако у екстремним падавинама, није могуће обезбиједити потпуну заштиту од поплава, јер то не успијевају ни много богатије европске земље, водопривредни објекти морају имати ефикасну контролу и одржавање. Наводњавање као водопривредна дјелатност имаће велики значај за пољопривредну производњу. Искуства других земаља, попут Израела, кроз започету привредну сарадњу, користите и нама.

У три наведене области, Република Српска има потенцијале који нису ни изблиза искориштени и то је наша **ПРЕДНОСТ ЗА БУДУЋНОСТ**.

ХРАНА, ВОДА, ЕНЕРГИЈА - су од пресудне важности у цијелом свијету, а ми их требамо само развити и искористити. Због наведеног, Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде и Министарство индустрије, енергетике и рударства, биће најважнији ресори нове Владе Републике Српске, али и свих будућих влада. Визија и циљеви одредиће организацију и кадрове тих министарстава.

Четврти корак – ИНДУСТРИЈАЛИЗАЦИЈА И СТРАНА УЛАГАЊА

Прије наметнутог рата, Југославија је била средње развијена и индустријализована земља која је своје производе извозила у цијели свијет и била конкурентна. Сада можемо производити довољне количине квалитетних роба за властито тржиште. Треба нам поновна ИНДУСТРИЈАЛИЗАЦИЈА као начин запошљавања што већег броја радника. Наше одређење за реиндустријализацију је трајно, јер се тако постиже више ефеката – од већег запошљавања, до раста конкурентности домаће привреде, учешћа у глобалним економским токовима. Активирање и изградња нових индустријских капацитета базираће се на домаћим и страним улагањима. Оно што је учињено кроз приватизацију и развој нафтне индустрије Републике Српске, у што партнери из Русије улажу милијарду евра, путоказ је и за друга улагања. Политичка и привредна сарадња са Народном Републиком Кином, која је уз америчку, највећа свјетска економија са сталним и великом растом, донијеће привредну и развојну корист. Припрема изградње Термоелектране Станари код Добоја, коју ће у сарадњи са британском компанијом ЕФТ градити државна кинеска компанија Донг Фанг електрик, биће њихов први значајнији посао у Републици Српској. Ова компанија производи опрему и гради нуклеарне електране, термо и хидроцентралне, вјетроелектране. Планира се сарадња са кинеским компанијама у области изградње саобраћајне инфраструктуре, јер је државна кинеска Корпорација за мостове и путеве, изразила велики интерес за послове у Републици Српској већ током идуће 2011. године.

Ова Корпорација заједно са Србијом ускоро започиње изградњу моста у Београду на Дунаву, и своју активност жели проширити и на Републику Српску. Поред термоелектране Станари, компанија ЕФТ ускоро почиње изградњу хидроелектране Улог на ријеци Неретви која ће производити 40 мегавата електричне енергије у што се улаже 135 милиона КМ. Расписани су тендери за понуде изградње хидроелектрана на Дрини, чија градња ће почети идуће године. Ово је само дио активности, уз бројне планове оствариве у наредне 4 године.

Свјетска финансијска, а потом и економска криза, утиче и на смањивање инвестиција. Зато је циљ омогућити страним инвеститорима што повољније услове, јер све оно што се гради имаће и домаће учешће, а експлоатација изграђених капацитета имаће домаћу радну снагу. Уосталом, ништа изграђено не може се ставити на тачкове и одвући негдје другдје.

ЕКОЛОГИЈА КАО ПРАТЕЋЕ ДЈЕЛОВАЊЕ

Позната је изрека да планету Земљу нисмо наслиједили од наших предака, већ позајмили од наших потомака. Зато заштита и одговорно кориштење природних ресурса, гарантује постојање људске заједнице. Немаран однос према животној средини, није само некултура, већ и уништавање онога што треба служити и онима који ће се тек родити. Свијест и одговорност за природу, треба усађивати васпитањем и образовањем, од најранијег узраста, али и казнама за њено загађивање и уништавање.

И СВИ ДРУГИ КОРАЦИ

Ова ЧЕТИРИ КОРАКА не значе занемаривање било које друге привредне области. То се посебно односи на изградњу саобраћајне инфраструктуре – у жељезничком, авиосаобраћају, довођење Саве у стање пловности све до Београда, али понајвише на градњу мреже аутопутева и других савремених брзих путева. То је онда основ и за изградњу индустријских зона у близини аутопутева, као услова повезаности индустријских капацитета са тржиштем. Изградња саобраћајне инфраструктуре је био и остао циљ власти СНСД-а на свим нивоима. То се већ показује кроз довршетак изградње ауто-пута Бањалука-Градишка и припрема изградње ауто-пута Бањалука-Добој. Учешће домаћих извођача је услов за изградњу инфраструктурних објеката, чиме се гарантује запосленост великог броја радника.

Четири корака у ДРУШТВЕНОМ РАЗВОЈУ

Први корак – ОБРАЗОВАЊЕ КАО НОВА РЕВОЛУЦИЈА

Према програмима Европске уније, реформа образовања требало би значајно да смањи притисак на ученике, појача им независност, креативност, самопоуздање, развије позитивну радну етику, повећа способност комуникације и коришћења компјутерске технологије и слично. Наш систем преношења знања и учења, превазиђен је у европским оквирима. Школа меморисања

и учења напамет, без разумијевања или само донекле с разумијевањем, постала је одавно терет за баке и студенте, а најчешће некорисна као могућност запошљавања и програма доживотног учења.

Размишљање о будућности, води нас револуцији у образовању. Један од сигурних праваца је ИНТЕРНЕТ који ће већ за неколико година бити кључна платформа за образовање. И ми морамо у такву будућност, што тражи промјену система образовања, да би се стварала радна снага за конкурентну привреду и друштвене дјелатности.

Други корак

**НАСТАВАК ПОЛИТИКЕ У ЗДРАВСТВУ, ДЈЕЧИ-
ЛОЈ, ПОРОДИЧНОЈ И СОЦИЈАЛНОЈ ЗАШТИТИ
КАО ОСНОВУ ОДРЖАВАЊА БИОЛОШКЕ СУП-
СТАНЦЕ ДРУШТВА**

Трећи корак

**НАСТАВАК РЕФОРМЕ ПЕНЗИЈСКО-ИНВАЛИД-
СКОГ СИСТЕМА КОЈОМ ЈЕ ДОСАД ПОСТИГНУТА
СТАБИЛНОСТ И ОДРЖИВОСТ, СА ЦИЉЕМ
ПОВЕЋАВАЊА ПЕНЗИЈА ДО НИВОА 60 %
ПЛАТА У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ. ОВО ЋЕ СЕ
ОСТВАРИТИ ОДВАЈАЊЕМ ИСПЛАТА ПЕНЗИЈА
КОЈЕ НИСУ СТЕЧЕНЕ ПУНИМ ПЕНЗИЈСКИМ
СТАЖОМ.**

Четврти корак –

МАЊИ ТРОШКОВИ У ДРЖАВНОЈ УПРАВИ И ЈАВНИМ ФОНДОВИМА, КРОЗ СМАЊИВАЊЕ АДМИНИСТРАЦИЈЕ У ЈАВНОМ СЕКТОРУ, АЛИ УЗ ПОВЕЋАЊЕ ЕФИКАСНОСТИ И ОДГОВОРНОСТИ ФУНКЦИОНЕРА И ДРЖАВНИХ СЛУЖБЕНИКА. УВОЂЕЊЕ ЕЛЕКТРОНСКЕ УПРАВЕ ОМОГУЋАВА ГРАЂАНИМА БРЗО РЈЕШАВАЊЕ ЗАХТЈЕВА, КАО И ДОБИЈАЊА ЛИЧНИХ ДОКУМЕНАТА. ПОЧЕТАК ЈЕ ИЗДАВАЊЕ ИЗВОДА ИЗ МАТИЧНИХ КЊИГА.

Остваривање права и интереса Републике Српске у заједничким органима Босне и Херцеговине

Први корак – ИЗБОР НЕБОЈШЕ РАДМАНОВИЋА ЗА ЧЛАНА ПРЕДСЈЕДНИШТВА БиХ ИЗ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Небојша Радмановић као српски члан Предсједништва БиХ, показао је како се штите права и интереси Републике Српске. Његова активна улога у протекле 4 године, допринијела је да се у региону и цијелом свијету, чују ставови Републике Српске о ситуацији у БиХ. Прегласавање у Предсједништву као наш одговор је имало проглашавање таквих одлука деструктивних по животни интерес Републике Српске. По приједлогу Небојше Радмановића, Народна скупштина Републике Српске поништавала је одлуке Силајџића и Комшића и спречавала да ступе на снагу.

Други корак – ИЗБОР ПОСЛАНИКА У ПРЕДСТАВНИЧКОМ ВИЈЕЋУ ПАРЛАМЕНТА БиХ

Неспособна, корумпирана и губитничка власт СДС-а и ПДП-а, за неколико година од 2000. до 2006. године, довела је до пропасти Републику Српску. Да се није десила промјена власти почетком 2006. године, Република Српска би данас била само пука појава, без садржаја и права стечених борбом за очување опстанка српског народа. Све би било концентрисано у Сарајеву,

без икакве могућности да представници Републике Српске оспоре било какву одлуку која би се доносила прегласавањем од стране већине. Зато **ЕНТИТЕТСКО ГЛАСАЊЕ** никада не смије бити укинута, нити умањено. Прича Младена Иванића, Огњена Тадића и Драгана Чавића да Република Српска злоупотребљава ентитетско гласање, примјер је подаништва и аминовања онога што чине бошњачки представници и међународна заједница у кршењу Дејтонског споразума. Оно што је уставно право Републике Српске, не може се злоупотријебити кориштењем. Користићемо га сваки пут када се покуша угрозити интерес и уставна права Републике Српске и српског народа.

Након избора 2006. године, СНСД је имао 41 посланика у Народној скупштини, иако је изборима добио 45 посланика. Изборним инжењерингом су украдена 4 посланичка мјеста, и сведени смо на 41, само да то не би била апсолутна већина од 42 од укупно 83 посланика које има Народна скупштина. У Представничком вијећу Парламента БиХ од укупно 42 посланика, односно 14 из Републике Српске, имали смо 7 посланика, иако смо на изборима добили највише гласова бирача. Странка за БиХ Хариса Силајдића имала је 50.000 гласова мање од СНСД-а, а добила је 8 посланика, а СДА је имала 20.000 гласова мање од СНСД-а, а добила је 9 посланика. Да смо имали 10 посланика, не би се могли доносити закони на штету Републике Српске. Овако су посланици Бранко Докић из ПДП-а и Момчило Новаковић из Чавићеве Демократске партије, били они који су штетили интересима Републике Српске.

Трећи корак – ИЗБОР ДЕЛЕГАТА ИЗ РЕДА СРПСКОГ НАРОДА У ВИЈЕЋЕ НАРОДА ПАРЛАМЕНТА БиХ

СНСД сада у Вијећу народа има 3 делегата од укупно 5 чланова. Те делегате бирала је Народна скупштина Републике Српске са обавезом да заступају интересе српског народа и Републике Српске. Наши чланови – Душанка Мајкић, Драго Љубичић и Зоран Копривица тако и раде и то се добро зна. Нажалост, друга двојица делегата из реда српског народа - Младен Иванић из ПДП-а и Слободан Шараба из Чавићеве Демократске партије, умјесто ставова у интересу српског народа, чине друкчије. Најбољи доказ је њихово залагање да се донесе закон о попису становништва који су предложиле бошњачке странке. По том бошњачком закону, власт у цијелој БиХ би се увијек бирала по попису становништва из 1991. године, без обзира какав попис буде 2011. и каснијих година. Тако би Бошњаци владали у општинама и органима Републике Српске, без обзира што је од 1991. године, битно промијењен национални састав. То би онда била трајна дискриминација Срба као већинског народа у Републици Српској.

Да би спријечили дјеловање попут Иванићевог и Шарабиног, СНСД ће предложити доношење посебног закона у Републици Српској. По том закону била би изричито утврђена обавеза чланова које бира Народна скупштина Републике Српске, да морају заступати интересе српског народа у складу са политиком и смјерницама Народне скупштине.

Четврти корак – ИЗБОР САВЈЕТА МИНИСТРА БиХ

Од Уставом БиХ утврђена три члана Савјета министара – предсједавајућег и два министра – за иностране послове и за спољну трговину, дошло се до 9 министара и предсједавајућег. Значи укупно 10 чланова. У садашњем саставу Савјета министара имају 4 Бошњака, 3 Србина, 3 Хрвата. Ово је важно и због гласања, јер се рачунају гласови који припадају министрима из реда конститутивних народа. Зависно од изборних резултата, формираће се нови Савјет министара у коме требају бити 4 министра из Републике Српске. Да би се могли штитити уставна права и интереси Републике Српске, неопходан је избор Небојше Радмановића за члана Предсједништва БиХ, јер оно одређује предсједавајућег Савјета министара, који предлаже остале министре. План скован у Сарајеву против СНСД-а, предвиђа да се по сваку цијену за члана Предсједништва БиХ изабере Младен Иванић, за кога ће гласати бошњаци из Републике Српске, јер они не гласају за бошњачког члана Предсједништва, зато што се он по Уставу бира само у Федерацији БиХ. Када би се тај план остварио, онда би цијело Предсједништво БиХ било под контролом бошњачких структура и странаца. Тако би Предсједништво БиХ, поред кобајаги Хрвата кога сада изиграва Жељко Комшић изабран од стране бошњачких бирача СДП-а, имало и кобајаги Србина Младена Иванића, кога би такође бирали бошњачки бирачи. Онда би такво Предсједништво изабрало Златка Лагумџију за предсједавајућег Савјета министара и остале министре по вољи сарајевске чаршије. Круг би се затворио и било би настављено одумирање надлежности Републике Српске као што је то било у периоду од 2000. до 2006. године.

То се може спријечити једино што бољим изборним резултатима СНСД-а на свим нивоима.

Планови које смо изнијели су реално оствариви и за њих очекујемо подршку на изборима. Зато су избори 3. ОКТОБРА 2010. ГОДИНЕ, од пресудне важности. Од тога зависи КАКВА ЋЕ БИТИ БУДУЋНОСТ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ, АЛИ И БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ.

50 циљева и политика за 50 посто подршке

Изборни програм САВЕЗА НЕЗАВИСНИХ СОЦИЈАЛДЕМОКРАТА за изборе 3. октобра 2010. године

На основу искуства најуспјешнијег периода једне Владе Републике Српске и власти Републике Српске

- одбрањеног Дејтонског споразума, одбрањеног Устава Републике Српске, очуване Полиције Републике Српске и Министарства унутрашњих послова Републике Српске
- обезбијеђеног најдужег периода политичке стабилности Републике Српске, јединства власти Републике Српске, јединства политичких субјеката и народа на циљевима Републике Српске
- заустављеног лавинског преноса надлежности са Ентитета на заједничке органе, под ранијим СДС-ПДП-СРС неспособним властима
- периода свађа, пропадања, нејединства, политичког аматеризма и распада више СДС-ПДП-СРС влада и власти
- издржаних притисака и покушаја насиља међународне управе у Босни и Херцеговини
- уложених 1.760.000.000,00 КМ у развој Републике Српске
- уложених око 430 милиона КМ из Развојног програма у више од 200 пројеката у свакој општини

Републике Српске

- инвестираних 120 милиона КМ буџетских јавних инвестиција
- периода највећих страних инвестиција
- креираних бољих услова за предузетништво и бољих резултата у времену глобалне економске кризе од окружења
- изграђених и обновљених више од 300 школа, болница и спортских објеката,
- Као најјача политичка организација у Републици Српској и Херцеговини,
- Као политички субјекат способан да носи стратешке планове и пројекте,
- Као странка која нуди поузданост у своје политике и најквалитетније кадрове,

ПРЕДЛАЖЕМО 50 ЦИЉЕВА ЗА 50% ПОДРШКЕ

1. Република Српска

Циљ СНСД је развој Републике Српске и свеукупно јачање њеног положаја: политичког, економског и међународног. Свој садашњи политички значај, Република Српска може одржати само уз економски развој, већи него што је у региону. Истовремено, Република Српска биће јака ако је води јединствена политичка снага која не подлијеже уцјенама и притисцима. Република Српска ће промовисати своје ставове и циљеве у региону, Европи и свијету, уз јачање међународне сарадње.

2. Дејтонски споразум

СНСД остаје одређен за изворни Дејтонски споразум. То значи минимум надлежности лоцираних на нивоу Босне и Херцеговине, консензус и компромис два ентитета и три народа. Свака ревизија Дејтонског споразума која води ка централизацији Босне и Херцеговине удаљава Босну и Херцеговину од одрживог рјешења.

3. Развојне политике

Приоритетна политика СНСД је економски развој. Главне развојне политике за наредни вишегодишњи период везане су за: пољопривреду, енергетику, водопривреду, инфраструктуру, заштиту животне околине са развојем туризма. СНСД промовише политике по којима су улагања у школство и здравство улагања у развој, а не потрошња.

4. Федерација БиХ

Постојећа структура Федерације БиХ је средњорочно неодржива, скупа, неефикасна и нерационална. СНСД ће заступати политику реорганизовања Федерације БиХ, у циљу ефикаснијег и рационалнијег функционисање овог Ентитета, што би смањило огромну искупу администрацију. Неопходно је ријешити положај Хрвата као конститутивног народа, прије свега кроз односе у Федерацији БиХ, насталој Вашингтонским споразумом као ентитету два народа – Бошњака (тада Муслимана) и Хрвата,

5. Развојни програм Републике Српске

Развојни програм Републике Српске већ је продужен за додатни двогодишњи период. Кредитна линија Развојног програма остаје и даље активна на бази поврата до сада датих кредита, идуће године 50 милиона КМ, а потом 150 милиона, што ће се користити за ново кредитирање развојних пројеката. Задржати подстицајни карактер, са најнижим каматним стопама и једноставним процедурама за одобравање кредитних средстава, уз задржавање пласмана преко комерцијалних банака. Економско-социјална компонента наставиће се по усвојеном плану до 2012. године. Прије истека овог периода, уз сумирање укупних ефеката постојећег Програма, креирати нови програм капиталних улагања, као подстицаја развоју Републике Српске, у кључним областима. Средства обезбиједити из повољних извора; деблокаде већ одобрених средстава из различитих кредитних и донаторских линија, властитих средстава свих нивоа власти, фондова Европске Уније и других иностраних субјеката, јавно-приватног партнерства, намјенских кредита и донација, концесија и заједничких улагања, приватизације предузећа која су још предвиђена за приватизацију.

6. Енергетика и рударство

Наредни период је кључни за дугорочне одлуке у сектору енергетике, као примарног развојног ресурса Републике Српске. Постојећа предузећа у саставу Електропривреде Републике Српске неће бити предмет приватизације. Могући су пројекти на заједничким улагањима Електропривреде РС и стратешких партнера на новим капацитетима. У наредном периоду завршити пројектну документацију и, законом предвиђеним методама међународних тендера и избора стратешких партнера, ући у капиталне пројекте Горње и Средње Дрине, Горњих Хоризоната, Угљевика 2 и Гацка 2. Дозволе додијељене за мале и средње хидроелектране систематски ревидирати, а неоправдано неизвршене уговоре раскинути. Кориштење нових ресурса, попут енергије вјетра и сунца, припремити кроз студије изводљивости и атласе повољних локација. У дистрибутивној мрежи наставити систематска улагања, ради електрификације и модернизације постојеће мреже. Брчко Дистрикту понудити уговоре о снабдијевању на основама цијена и тарифних класа Регулаторне агенције за потрошаче у Републици Српској. Подршка рудним ресурсима и капацитетима, кроз стратешко партнерство са домаћим и страним инвеститорима. Министарство енергетике је ресор капиталних инвестиција, које ће водити стратешке пројекте.

7. Инфраструктура

Један од кључних покретача развоја у наредном периоду су инфраструктурни радови и велики пројекти. Република Српска из сопствених средстава, узимањем повољних кредита, заједничким улагањима, концесијама и другим методама, фокусираће се на инфраструктурне пројекте у саобраћају, водоснабдијевању и развоју електричне мреже.

- 7.1. Друмска инфраструктура:** Дугорочни капитални пројекат остаје мрежа аутопутева кроз Републику Српску. Ове године се завршава ауто-пут Бањалука-Градишка, а преостаје изградња новог моста на Сави. Упоредо се уговара изградња ауто-пута Бањалука-Добој. Уз то обавити припремне радње и стварати повољну финансијску могућности за дионице Коридора 5ц кроз Републику Српску, те ауто-пут Бањалука-Приједор и Бањалука-Купрес. Развојем пројекта са Србијом у средњорочни приоритет улази и путни правац Источно Сарајево-Вишеград. Завршетак тунела и комплетног пројекта на превоју Чемерно отвара путну комуникацију кроз Херцеговину. Наставити пројекат рехабилитације регионалних путних праваца, по постојећем и новим аранжманима са Европском банком за обнову и развој и другим финансијерима.
- 7.2. Жељезнички саобраћај:** Модернизација жељезничког саобраћаја је започела уговором о набавци нових вагона из Пољске, те радовима на пружној инфраструктури. Финансирање Жељезница Републике Српске, као стратешког предузећа у већинском власништву Републике, те модернизација и санација, оствариће се кроз до-капитализацију у корист Републике. Постепено раздвајати инфраструктуру и превоз, у складу са либерализацијом жељезничког саобраћаја и европским директивама.
- 7.3. Авионски саобраћај:** Развој домаће авио-компаније у већинском власништву Републике Српске, са домаћом флотом, остаје као један од приоритета, уз редовни авио-саобраћај са бањалучког аеродрома

према региону и неким чвориштима авио-саобраћаја у Европи. Редовно функционисање Аеродрома у Бањалуци видимо као подстицај развоја цијеле Републике. За аеродром Требиње досадашње активности определилиће избор поузданог стратешког партнера.

- 7.4. Водоснабдијевање и водозаштита:** Уз стратешки план водоснабдијевања и водозаштите, наставити са капиталним пројектима у области водоснабдијевања, водовода и канализације у већини општина у Републици Српској, за шта је потребно суфинансирање од стране локалних заједница, Републике и страних кредитних средстава. Искуство са видљивим климатским промјенама и честим непогодама, захтијева хитну израду приоритетних пројеката и изналажење финансирања у заштити од поплава, комбинованој са водоснабдијевањем и наводњавањем.
- 7.5. Електро-мрежа:** Нови пројекти у обнови преносне и дистрибутивне мреже у Босни и Херцеговини која ће бити обновљена и модернизована деблокирањем великих средстава која су тренутно расположива, али заробљена у неријешеном власничком и политичком односу у Електропреносу БиХ. СНСД ће се залагати за фер односе, доношење одлука консензусом и равномерно улагање Електропреноса на читавом подручју БиХ, без мајоризације у одлучивању и инвестирању.

8. Здравство

Наставити са политиком проширених права становништва из здравственог осигурања: повећан број лијекова

који се добијају на рецепт, пуно финансирање лијечења појединих обољења, као што су малигна, тешка хронична и ријетка обољења, побољшана доступност здравствене заштите, бесплатне услуге за различите категорије пацијената (дјеца до 15 година, старији од 65 година, лијечени на интензивној њези, обољели од дијабетеса, чести добровољни даваоци крви и други), те уговарање сарадње са приватним здравственим установама, ради бољег и ефикаснијег пружања услуга пацијентима. Иза нас је период највећег улагања у нову и савремену медицинску опрему, а стратешка улагања у здравство наставити и у наредном периоду. У примарној здравственој заштити даље ће се уводити и пратити концепт породичне медицине, уз обучавање особља и опремање амбуланти. У секундарној и терцијарној мрежи капитални пројекти су довршетак изградње Клиничког и универзитетског центра у Бањалуци, изградња или реконструкција центара у Добоју, Бијељини и Источном Сарајеву, те реконструкције и опремања низа домова здравља и других медицинских установа. Смањивање броја лијечења у иностранству, као један од приоритета, оствариће се успоставом и функционисањем домаћих институција: већ изграђеног најсавременијег Центра за радиотерапију, изградњом клинике за кардиохирургију, те развојем трансплантационе хирургије. Изградња регионалних дијализних центара ће се наставити на принципима јавно-приватног партнерства. Управљање системом здравствених установа и здравствене заштите осавремениће се успостављањем јединственог информационог система у здравству, увођењем новог система менаџмента и контроле квалитета, те увођењем електронског здравственог картона за грађане. Систем квалитетног награђивања медицинског особља, нарочито стимулисање најстручнијег кадра, је додатни приоритет политика у систему здравства. Уз осигуравање стабилних извора финансирања, обавезно здравствено осигурање биће доступно свим грађанима.

9. Школство

Посебним дијелом Развојног програма наставља се улагање у мрежу школских институција, изградњу нових, те реконструкцију и опремање постојећих. Након усвајања серије нових закона из свих области образовања, тежиште у основном и средњем образовању у наредном мандату ће бити на реформи и редуковању наставних планова и програма. Постојећи планови и програми су преобимни, стимулишу репродуктиван, а не креативан развој младих. Тежиште ће бити и на изградњи и реконструкцији мреже школа, те опремању новим училима. Након трогодишњег програма додјеле бесплатних уџбеника за све ученике 1. и 2. разреда, средњорочни циљ је обезбјеђивати бесплатне уџбенике за све ђаке до 4. разреда основних школа. За талентоване ученике и студенте, по новом усвојеном Закону, обезбиједиће се посебни програми праћења и стимулисања, те организован систем стипендирања из различитих извора. Средњошколско образовање данас представља готово ниво елементарне школованости, те обухват младих који ће похаћати средњу школу треба повећавати ка циљу пуног обухвата свршених основаца. Мрежа средњошколских установа мора бити флексибилнија у праћењу потреба и развоју профила за које се школују ђаци. Након периода интензивног развоја приватних високошколских установа, у наредном периоду тежиште је на развоју и праћењу квалитета, што ће бити вредновано у процесима лиценцирања и акредитације. Стратешки интерес Републике Српске је равномјеран развој оба јавна универзитета, у Бањалуци и Источном Сарајеву, уз покривеност територије Републике Српске квалитетним високошколским установама. Обухват броја дјецe предшколским образовањем, и поред интереса родитеља, није задовољавајући. Треба га повећати, односно омогућити већем броју дјецe упис и похаћање јавних предшколских установа.

Локалне заједнице у чијој је надлежности изградња и одржавање предшколских установа немају капацитет да саме носе развој ове области. У наредном периоду, дијелом учешћем Републике, а дијелом понудом за јавно-приватно партнерство треба повећати број предшколских установа и обухват дјецe предшколским образовањем.

10. Пољопривреда и шумарство

Стратешко искориштење пољопривредних ресурса треба радити плански. Повећана је субвенција из Буџета Републике Српске са 35 на 80 милиона КМ. Успостављање и функционисање Агенције за аграрна плаћања допринијеће транспарентним и ефикасним политикама додјеле средстава подстицаја. Ове подстицаје треба средњорочно планирати и представити јавности како би регистрована пољопривредна газдинства могла планирати своју производњу. СНСД остаје одређен за обезбјеђење субвенционираног горива и вјештачког ђубрива за пољопривредну производњу, те за идентификацију стратешких производа у сточарству, мљечарству, рибарству, виноградарству, производњи житарица, воћа, поврћа, љековитог биља и другог, који су наша компаративна предност и који требају бити примарно подржани премијама, субвенцијама и олакшицама. Водиће се рационална политика намјенске додјеле концесија за пољопривредно земљиште која треба да обезбиједи дугорочну и савремену пољопривредну производњу. Мали посједи, ниска индивидуална пољопривредна производња и неорганизован наступ на домаћем, а нарочито вањском тржишту представљају озбиљне изазове, за које треба обезбиједити још квалитетнији законски оквир, политику субвенција, институционалну организацију, научну и стручну подршку развоју пољопривреде. Пољопривреда има велику извозну шансу, за коју треба обезбиједити

подршку организованом приступу у домаћој производњи и откупу и продаји на страном тржишту. У области шумарства стратешки циљ је реструктурисање и јачање Јавног предузећа „Шуме Републике Српске“. Неће бити приватизације сектора шумарства, а обезбидиће се развој шумарства, те нових производних капацитета у фазама више прераде, нарочито у подручјима у којима је шумарство стратешка или чак једина производна грана. Република Српска има интерес и за успјешно, извозно оријентисано, функционисање постојећих дрвопрерађивачких капацитета.

11. Заштита животне средине

Еколошки проблеми и проблеми одрживог развоја у савременом свијету постају једно од приоритетних питања. У нашој земљи наредни период обиљежиће постепено усвајање стандарда Европске Уније у заштити животне средине, што подразумева значајна нова улагања, са обавезом, прије свега на субјектима који штете или загађују природну околину. Привредна друштва мораће уложити у нове стандарде и технолошке процесе, а из фондова Европске Уније могу се повући значајна средства са припремљеним пројектима у области заштите околине. Новине у овој области биће на систему за управљање ризицима са хемикалијама, стратегији за смањење опасности од пестицида, заштити квалитета вода, смањењу буке, пројектима за квалитет ваздуха. Капитални пројекти везани су за смањивање емисије штетних гасова у термоелектранама, пројекте регионалних и локалних уређених депонија отпада, на којима се на савремен начин одлаже, рециклира или на други начин употребљава отпад, те пројектовање, реконструкцију или изградњу канализационих система у већем броју општина, по међународно финансираном пројекту, од чега је најкрупнија инвестиција нова канализациона мрежа у Бијелини. У креирању и

провођењу политика своје мјесто имају ресорно министарство, Фонд за заштиту животне средине, локалне заједнице, привредни субјекти, а, нарочито, невладин сектор и еколошки покрети и акције.

12. Туризам

Туризам је једна од стратешких неискориштених шанси. У наредном краткорочном периоду треба стимулисати улагање у хотелску и пратећу инфраструктуру, а, нарочито, оспособити и подстаћи туристичке организације за промоцију домаћих потенцијала. Пратећи савремене трендове у туризму треба оснажити и регионални приступ, као атрактивну заједничку понуду за трећа тржишта, креирањем туристичких рута и аранжмана. Приоритети развоја домаћег туризма су планински и бањски туризам, уз промоцију бројних домаћих природних љепота и културно-историјских споменика. Поред промовисања најразвијенијих и познатих дестинација, као што су Јахорина и Бања Врућица, улагаће се и у друге локације, од Бардаче и Љешљана, преко Дворава и Игришта, до природних љепота и знаменитости Херцеговине. Национални паркови Козара и Сутјеска требају посебне развојне планове, након усвојеног новог закона о националним парковима, са припремом других подручја која испуњавају услове за проглашење подручјем националног парка.

13. Буџетске политике

У трајању глобалне економске кризе водиће се рационална буџетска политика. Извршити дубинско и стручно снимање буџета на свим нивоима, ради идентификације сувишних трошкова и остварења уштеда, прије свега у администрацији. Инсистирање на одговорности и

ефикасности, смањиће администрацију и њене трошкове. Промијенити систем распоdjеле средстава из индиректних пореза у Босни и Херцеговини, како би сви нивои дијелили финансијске проблеме. Буџет Босне и Херцеговине не може се пунити на штету Ентитета, кантона и општина. Средства која требају бити подијељена по коефицијентима распоdjеле индиректних пореза већ низ година се не компензују Републици Српској од стране другог Ентитета, што мора бити заустављено, а утврђене разлике надокнађене. Ниво јавне потрошње, нарочито средстава за администрацију, постепено и континуирано треба смањивати, уз раст средстава за инвестиције и подстицаје.

14. Пореске и царинске политике

14.1.Царине: Царинске политике према кључним партнерима су дугорочно уређене и предмет су више мултилатералних споразума. У њима неће доћи до промјене. Зато хитно идентификовати нецаринске баријере које друге државе постављају за производе из Републике Српске и Босне и Херцеговине, покушати договором превазићи овакве случајеве, а ако то није могуће, примијенити мјере реципроцитета, ради заштите домаћег тржишта од дампинг понуде и дискриминације наших произвођача на другим тржиштима.

14.2.Порез на додатну вриједност: СНСД нема намјеру мијењати општу стопу ПДВ. Медутим, потребно је поново преиспитати и увести нулту стопу ПДВ за врло ограничену групу производа.

14.3.Порез на добит: Одржавање ниске стопе пореза на добит остаје једна од подстицајних мјера за страна улагања. Истовремено, ујурбано треба разрадити

механизме за онемогућавање избјегавања плаћања пореза путем повезаних предузећа.

14.4.Порез на доходак: Пратити примјену и ефекте постојеће политике пореских стопа. Размотрити могућности и ефекте увођења више стопа пореза на доходак.

14.5.Порез на непокретности: Успоставити у року од двије године комплетан регистар непокретности у Републици Српској. Политика плаћања пореза на непокретности мора бити потпуно успостављена, са нагласком на стопе за луксуз. Пореска политика генерално мора бити комбинована и са социјалним политикама и подстицајним политикама за улагања у нова и постојећа предузећа. Локалне заједнице, чији је приход порез на непокретности, требају добити ограничену могућност контроле наплате тих пореза.

14.6.Порез на непродуктивну имовину: Имовина која није у функцији, није само резултат немара њених власника. Без обзира да ли се ради о предузећима која су добила нове власнике у процесу приватизације, а која нису стављена у функцију или је ријеч о власништву над пољопривредним земљиштем зараслом у коров, друштво мора изнаћи рјешења и ставити све капацитете у функцију. Закон о порезу на непродуктивну имовину биће пажљиво припремљен, уз учешће стручњака, комора и пословних савеза. Приход од овог пореза припастиће општинама.

15. Монетарна политика

Остајемо привржени политици *каренси борда*, односно курсу конвертибилне марке чврсто везаном за еу-

ро. Централна банка Босне и Херцеговине може водити активнију политику у позитивном, неполитизованом утицају на економска кретања и развој у Босни и Херцеговини.

16. Пословно окружење

Након проведене „гиљотине прописа“ у Републици Српској, исту треба наставити на нивоима БиХ, Федерације БиХ, кантона и локалних заједница. Влада Републике Српске треба наставити политику оријентисану на подстицај предузетништву, сталан контакт са послодавцима и инвеститорима и изградњу пословног окружења компетитивног у региону. Треба посебно усмјерити министарства у Влади Републике Српске за разраду нових, једноставнијих и подстицајних процедура за оснивање предузећа, издавање различитих дозвола, скраћивање рокова за предузетничке кораке и нова улагања и уклањање непотребних административних баријера.

17. Спољнотрговинска размјена

Још боља покривеност увоза извозом један је од главних циљева економских политика. Наставити са подстицајима из буџета за извозно оријентисана предузећа, те омогућавати другим мјерама, попут подстицајних кредита из Развојног програма и активних локалних комуналних политика, већа страна улагања и повољнији положај за домаћа предузећа.

18. Реиндустријализација

Треба нам поновна ИНДУСТРИЈАЛИЗАЦИЈА као начин запошљавања што већег броја радника. Наше опредјељење за ре-индустријализацију је трајно, јер се тако постиже више ефеката – од већег запошљавања, до раста конкурентности домаће привреде, учешћа у глобалним

економским токовима. Активирање и изградња нових индустријских капацитета базираће се на домаћим и страним улагањима.

19. Приватизација

У наредном четворогодишњем периоду у потпуности завршити процес приватизације свих предузећа предвиђених за приватизацију, путем тендера, берзанске понуде или других законом предвиђених метода. За преостала предузећа у краћем року припремити приватизационе програме и организовано понудити стратешким страним инвеститорима. СНСД неће вршити приватизацију Електропривреде РС, Пошта Српске, Шума и Жељезница, али је отворен за мањинска додатна улагања или докапитализације. Средства добијена од приватизације усмјерити искључиво у развојне пројекте и програме.

20. Ревизија приватизације

Ревизију приватизације проведenu путем посебне Комисије треба завршити и реално сумирати њене резултате. У наредном периоду треба извршити провјеру испуњености услова свих приватизационих уговора, и то: разрадити методологију провјере извршења одредби уговора, разрадити могуће мјере за неизвршење истих, задужити институције за провођење провјере, а јавности обезбиједити потпуну доступност свих извјештаја о извршењу уговора, са предлозима мјера и предузетим радњама.

21. Борци, породице погинулих и ратни војни инвалиди

Програм стамбеног збрињавања за око 5.000 корисника из категорија породица погинулих и РВИ највиших катего-

рија биће завршен у наредном мандатном периоду. Досадашње збрињавање је вршено највише средствима које је обезбиједила Влада РС и локалне заједнице кроз грађевинско земљиште и инфраструктуру. Пројектовати и започети нови програм стамбеног збрињавања ових категорија за лица која остварују услове, а нису из било којих разлога обухваћена првим програмом. СНСД ће предложити доношење закона о откупу станова додијељених породицама погинулих и РВИ под најповољнијим условима. Инвалиднине највиших РВИ наставити обезбјеђивати на високом нивоу. Омогућити додатне подстицајне програме попут повољнијег кредитирања за предузетништво демобилисаних бораца, што је већ и започето у сарадњи са Борачкоморганизацијом РС.

22. Пензионо осигурање

У Народној скупштини Републике Српске усвојена је дугорочна Стратегија развоја система пензијско-инвалидског осигурања. У складу с основама ове Стратегије у наредном периоду неће бити увођења другог ступа пензионог осигурања. Трећи ступ, добровољно осигурање, треба додатно промовисати, креирати подстицајне мјере за добровољну пензиону штедњу, поштреном казненом политиком сузбити дјеловање илегалних иностраних фондова и увести их у легалне токове. У првом стубу редовног осигурања, Фонд ПИО одржавати стабилним, гарантовати редовну исплату пензија, успорити раст броја нових пензионера, те са постепеним изласком из економске кризе, омогућити поновни раст пензија. Након темељне расправе и припреме треба донијети нови закон о пензијско-инвалидском осигурању који ће поједноставити систем, увести бодовне принципе, поштрити политику пензионисања усљед инвалидности, а о старосним условима за одлазак у пензију постићи споразум са стратешким партнерима: Удружењем пензионера, синди-

катима и послодавцима, са циљем рационалног и одрживог система ПИО. Додатним политикама олакшавати положај пензионера: субвенционисањем дијела трошкова електричне или топлотне енергије за најугроженије, бесплатним здравственим осигурањем за различите категорије, правима на субвенционисано бањско лијечење и другим.

23. Избјеглице и расељена лица

Усвојена Стратегија за избјегла и расељена лица на нивоу Босне и Херцеговине даје равноправан статус лицима која желе да се врате у стара или остану у новим мјестима боравка. СНСД подржава слободу избора лица и обезбјеђивање свих формалних услова за неометан повратак или останак, по личном и породичном избору, а нарочито одржавање повољне безбједносне ситуације за повратнике, избјегла, расељена лица, али и домицилно становништво. Расположиви буџетски капацитети свих нивоа власти нису довољни за рјешење материјалних проблема ових лица. СНСД подржава трагање за новим, повољним финансијским аранжманима који би помогли рјешавању преосталих егзистенцијалних проблема угрожених категорија ових лица. Након што смо у протеклом периоду обуставили неправедне деложације код замјене имовине са лицима у Републици Хрватској, СНСД ће наставити водити чврсту политику реципроцитета према Хрватској на питањима замјене имовине.

24. Чланство у Европској Унији

Чланство у Европској Унији је дугорочни циљ СНСД и специфична развојна шанса. Због унутрашњих односа у Европској Унији, као и покушаја партија из Сарајева да европске интеграције злоупотребе за радикалну реформу

Устава БиХ, пут ка Европској Унији ће бити спор. Реални циљеви у средњорочном периоду биће обезбјеђење слободног визног режима за грађане и стицање статуса кандидата за чланство. Подношење апликације за статус кандидата није могуће прије трансформације ОХР у Босни и Херцеговини.

25. Постизање споразума о европским питањима у Босни и Херцеговини

СНСД не прихвата искривљавање пута ка ЕУ, као пут унитаризације БиХ. У свим реформама СНСД ће разматрати искуства сложених држава, попут Белгије, Њемачке, Шпаније и Швајцарске. СНСД предлаже доношење споразума два ентитета и заједничких органа Босне и Херцеговине, по угледу на Споразум у Белгији из 1994. године, о комуникацији и координацији нивоа одлучивања, са нагласком на координацију Ентитета о европским питањима.

26. Пресуда Суда за људска права у Стразбуру

Пприхватамо примјену Пресуде Суда за људска права у Стразбуру, што подразумемијева минималне промјене Устава БиХ. Обим извршења и предмет Пресуде су јасни и односе се на врло ограничене промјене Устава Босне и Херцеговине. До прихватљивих Уставних промјена требају доћи искључиво домаћи политички фактори, без наметања и притиска од међународног фактора. СНСД сматра да се чланови Предсједништва требају бирати непосредно на територији Ентитета, уз укљањање искључивости у националној одредници, а Вијеће народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине треба минимално проширити с учешћем делегата из реда свих конститутивних народа и из реда „осталих“ из оба Ентитета, али без нарушавања процедура и принципа функционисања Вијећа.

27. Промјене Устава Босне и Херцеговине, изван Пресуде

СНСД није заинтересован за друге промјене Устава Босне и Херцеговине. Разматрање укључивања тзв. „европске клаузуле“ у Устав Босне и Херцеговине могуће је тако да се Уставом пропише да ће „процедура за европска питања“ бити ријешена „споразумом Савјета министара и влада Ентитета“, који неће имати право промјене надлежности у Босни и Херцеговини, већ само прописати процедуре координације и комуникације нивоа власти у области европских интеграција у Босни и Херцеговини. У случају да други субјекти буду предлагали суштински другачије уставно уређење у Босни и Херцеговини, СНСД ће предложити само лабаво конфедерално уређење Босне и Херцеговине, са Републиком Српском као конфедералном јединицом.

28. Пренос надлежности

У складу са расправом и закључцима Народне скупштине Републике Српске, СНСД сматра да су само у три случаја органи власти Републике Српске утврђивали неки облик закључака или одлука о преносу надлежности на ниво Босне и Херцеговине, али и тада без промјене Устава БиХ, ради стварања уставног основа за нове надлежности на нивоу БиХ. Остали практични случајеви преноса надлежности нису процедурално испоштовали обавезу из Устава Босне и Херцеговине да добију сагласност Ентитета или су резултат наметнутих одлука. Због тога је неопходно отворити рационалну расправу у Босни и Херцеговини о ефектима и потреби пренесених надлежности, те о поврату одузетих надлежности.

29. Промјене Устава Републике Српске

Наставити промјене Устава Републике Српске својим знањем и снагама, уз што шири консензус домаћих политичких фактора и учешће академске заједнице, невладиног сектора и грађана. Основни циљ је доградња Устава како би, након 120 ранијих амандмана, од чега око 40 наметнутих, Устав постао правни акт као основ изградње модерне Републике Српске.

30. Мишљење Суда правде у Хагу о независности Косова

Мишљење Међународног суда правде у Хагу да „опште међународно право не садржи примјенљиву забрану објаве независности“ представља преседан у међународним односима, као и једнострано проглашена независност Косова. Формирањем експертских тимова од домаћих и страних стручњака, пажљиво размотрити све аспекте Мишљења, а нарочито његове посљедице по статус Републике Српске и Босне и Херцеговине. Експертска анализа ће дати веома битне одреднице будућих политика.

31. Рјешење питања државне и војне имовине

Расподјела државне имовине у Босни и Херцеговини треба се ријешити на функционално-територијалном принципу. Предмет расподјеле је само ограничен број некретнина, обухваћених законима о забрани располагања државном имовином Републике Српске и Федерације Босне и Херцеговине, које је наметао Високи представник и ОХР. Савјет министара и владе Ентитета требају постићи споразум о расподјели између нивоа власти, како би некретнине које су предмет расподјеле припале титуларима којима су

реално потребне, са нагласком на потребе Ентитета, кантона и локалних заједница и без политизованог, нереалног проширења потреба заједничких органа. Уколико овај споразум није могуће постићи, Федерација Босне и Херцеговине треба донијети свој законе о државној имовини, као што ће ускоро учинити Република Српска по већ утврђеном приједлогу Владе РС. Рјешење питања војне имовине је у споразуму влада Ентитета и Савјета министара Босне и Херцеговине, на основама Закона о одбрани. Потребно је интегрално ријешити 69 перспективних и 53 неперспективне локације, тако да перспективне локације у будућности користи Министарство одбране и Оружане снаге, без могућности промјене намјене. У случају престанка потребе за неком од перспективних локација, та имовина се враћа Ентитету, кантону или локалној заједници. Неперспективне локације треба одмах додијелити у власништво локалним заједницама.

32. Затварање ОХР-а

У наредном мандатном периоду ОХР треба затворити. Капацитети ОХР су исцрпљени и он је данас сметња и највећи проблем у Босни и Херцеговини. Присуство међународног фактора у надзору мира у Босни и Херцеговини, путем редуковане војне и полицијске мисије није неприхватљиво, јер је примаран интерес наших грађана живот у миру и економски напредак. Ново политичко и дипломатско присуство међународне заједнице може бити на основама подршке на путу ка Европској Унији, али без права и могућности наметања рјешења, јер то СНСД неће прихватити. СНСД ће се оштро супротставити покушајима ОХР-а да наметањем одлука мијења унутрашње дејтонско Уставно уређење.

33. Правосуђе

СНСД није задовољан стањем у правосуђу Босне и Херцеговине. Систем организације правосуђа је наметнут од стране међународне заједнице и није дао сасвим очекиване позитивне резултате. Избор судија и тужилаца није потпуно транспарентан и по критерију стручности, већ је подложен струковним лобијима и веома ограничен наметнутим националним кључем који не даје и потребан квалитет на свим позицијама. СНСД ће подржати провођење усвојене Стратегије правосуђа, с тим да Суд и Тужилаштво БиХ добију веома редуковану улогу или да буду укинута. Унапређењем услова рада ојачати правосуђе у Републици Српској. Потпуним функционисањем привредних судова који су уведени у мандату наше Владе, допринијећемо бржем и ефикаснијем рјешавању привредних спорова, укључујући и питања регистрације привредних субјеката.

34. Ратни злочини и истина о рату

СНСД је одређен за објективно истраживање и процесуирање свих ратних злочина почињених на просторима Босне и Херцеговине и региона. СНСД сматра да сва лица која су починила ратни злочин, без обзира на националну или вјерску припадност, док биолошки трају, морају одговарати пред објективним правосуђем. СНСД осуђује политичке злоупотребе жртава и ратних злочина од стране појединих партија у Босни и Херцеговини. Незадовољни смо радом и необјективношћу, те селективним приступом Суда и Тужилаштва БиХ и правосуђа у Босни и Херцеговини у истраживању и процесуирању ратних злочина. Екстремни негативни случајеви су непроцесуирања одговорних за злочине у Сарајеву, источним дијеловима Републике Српске, Крајини, Сијековцу и другим мјестима. То искривљава или чак лажно представља рат као агресију

и геноцид, што се мора промијенити. СНСД ће у раду свих нивоа власти подржавати рад невладиних организација која се баве ратним догађајима, питањима несталих и ратним злочинима, а путем ресора Владе Републике Српске наставити систематско истраживање почињених ратних злочина.

35. Антифашизам

Учешћем у антифашистичкој борби, народи Југославије, дали су велики допринос завршетку Другог свјетског рата. Српски народ је притом поднио највеће жртве, о чему говоре борбене епопеје Козаре, Неретве, Сутјеске и стратишта Јасеновца-Градине. Антифашистичку традицију као највећу људску тековину 20. вијека, организовано и садржајно обиљежавати, уз историографију која не дозвољава заборав о жртвама и злочинцима. У складу с тим, именовати **Одбор антифашистичке традиције** са мандатом од четири године, уз учешће потомака бораца и страдалника Другог свјетског рата.

36. Социјалне политике

Социјалне политике у наредном периоду захтијевају интегрисан приступ и ново законодавство, укључујући доношење новог Закона о социјалној заштити. У социјалним политикама идентификовати и потребе и давања по различитим основама, јер се мјере предузимају по различитим линијама: општинска давања социјалне заштите, програми субвенција за електричну и топлотну енергију, стамбена збрињавања кроз програме у групама избјеглих, бораца, вишечланих породица, једнократне и вишекратне помоћи са различитих нивоа, исплате инвалиднина по различитим основама, те друга права и давања. Конзистентна социјална

политика са правим ефектима, може се водити само оствари-вањем интегрисаног увида у остварена права, давања и приходе лица у стању социјалне потребе.

37. Породица и млади

Породицу сматрамо темељем здравог друштва. Смањивање броја становника и негативни демографски трендови постоје у читавој Републици Српској, што може имати дугорочне негативне посљедице у свим областима. Активне политике подршке породици и већем наталитету, већ су започете од стране СНСД. Оне подразумевају подстицаје за младе и вишечлане породице, изградњу стамбених објеката за породице слабијег имовинског стања, са четверо и више дјеце, повољније кредитне линије за рјешавање стамбених питања младих парова, повољнија права породиљама у здравственој заштити и породиљском одсуству, програме субвенционираних запошљавања приправника. Наставићемо ове и развијати нове пројекте, у складу с усвојеним и планираним стратегијама. Приступ према проблемима младих осмишљен је Омладинском политиком, али и даље развијати локалне омладинске политике.

38. Култура

Усвојеном Стратегијом развоја културе до 2015. године, предвиђени су приоритети и циљеви културне политике. Култура је важан дио друштвеног развоја, а може имати и улогу у развоју туризма. Проширивањем културних дјелатности повећавати број учесника и гледалаца на културним манифестацијама. Посебно важна је политика децентрализације и ширење броја институција и манифестација у свим дијеловима Републике Српске. Наставити подршку културним манифестацијама, орга-

низацијама од посебног интереса и институцијама културе. У образовању кадрова посебно мјесто заузимају академске институције у области културе које се развијају у различитим дијеловима Републике и које заслужују подршку. Културом проширивати и међународну сарадњу и промоцију Републике Српске. Интензивирати међународне контакте и подржати промоцију наших културних добара, манифестација, умјетника и културних радника ван граница земље. Менаџмент институција културе треба имати иницијативе и савремен приступ остваривања културних активности.

39. Медији и информисање

Подржавамо слободу јавне ријечи и слободу организовања медија, али тражимо и одговорност у складу са њиховом друштвеном улогом. Слобода медија подразумијева одговорност за презентовање информација и давање коментара. Радио телевизију Републике Српске и даље развијати као јавни информативни и едукативни медиј од општег интереса. Јавни радио телевизијски сервис Босне и Херцеговине, а нарочито Радио телевизија Федерације БиХ воде хушкачку и клеветничку негативну политику према Републици Српској и не представљају све грађане Босне и Херцеговине, већ су директни експоненти појединих политичких опција из Сарајева. Јавни сервис БиХ не може преузимати имовину РТРС, нити надлежности кроз централизацију овог система.

40. Невладине организације

Подржавамо слободу организовања грађана у синдикате, невладине организације и удружења. Систематском политиком, адекватним законодавством и финансирањем

пројеката од ширег значаја, као и до сада, подржаваћемо невладин сектор. Периодично утврђивати и додјеливати статус организација од посебног интереса, које ће имати посебан третман у финансирању, али и у партнерском преговарању са структурама власти о питањима из свог домена. Стратешки партнери власти у кључним областима су: репрезентативни синдикати, удружења послодаваца, Удружење пензионера, Борачка организација Републике Српске, Организација породица погинулих и несталих, Савез логораша, Савез националних мањина, Омладински савјет и друга репрезентативна удружења, организације и савези.

41. Територијална организација и локална самоуправа

СНСД остаје одређен за јачање улоге локалних заједница, што у Републици Српској, треба оснажити усвајањем уставних амандмана о снажнијој улози општина и градова. Прецизирати врсте и начин прикупљања изворних прихода локалних заједница. У систему локалне самоуправе развити систем вишестипских локалних заједница, са различитим надлежностима и организацијом, зависно од величине и капацитета, у складу с усвојеном Стратегијом развоја локалне самоуправе, са чим везати и територијалну реорганизацију. Важан принцип је и равнојеран регионални развој читаве Републике Српске мјерама подстицаја и путем Развојног програма.

42. Вјерске заједнице

Подржавамо слободу вјерског изражавања и организовања. Кроз политике сарадње и подршке, те конкретним мјерама, одлукама и пројектима, СНСД је у протеклим

годинама остварио веома квалитетне односе са Српском православном црквом, архијерејима, свештенством, монаштвом и православним вјерујућим народом, али и са Католичком црквом, Исламском заједницом БиХ и јеврејском заједницом. СНСД ће наставити ове политике и активности и у будуће.

43. Дијаспора

У наредном дугорочном периоду организовати дијаспору из Републике Српске, путем организовања клубова или секција у клубовима ван земље за грађане поријеклом из Републике Српске. Успоставити базе података о младим стручњацима, студентима и успјешним људима у бизнису, култури, спорту, политици и другим областима ван земље, са коријенима из наше земље. Потребно је установити ресорну матичност и задужење конкретног министарства у Влади Републике Српске за грађење нових односа према дијаспори.

44. Односи са другим политичким партијама

СНСД наставља партнерство са досадашњим коалиционим партнерима на нивоу Републике Српске, Демократским народним савезом и Социјалистичком партијом, јер се то показало од кључне важности за стабилност Републике Српске. Истовремено, смо спремни на сарадњу и са неким другим мањим партијама из Републике Српске. На питањима од општег интереса, СНСД је спреман на отворен дијалог и партнерство и са свим другим партијама из Републике Српске. У односима са партијама из Федерације БиХ инсистираћемо на узајамном поштовању и претходном

постизању споразума о циљевима власти на било ком нивоу, а нарочито у формирању новог Савјета министара БиХ. СДП БиХ није пожељан партнер СНСД у вршењу власти због константне прљаве кампање коју против СНСД-а води унутар, а нарочито ван земље.

45. Одбрана

Стратешки циљ СНСД-а је демилитаризација Босне и Херцеговине, а средњорочни циљ даље смањење састава Оружаних снага. У наредном четворогодишњем периоду потребно је приступити смањењу Оружаних снага за најмање 30 %, прилагођено циљевима Оружаних снага, у потпуности, у складу са Декларацијом Народне скупштине Републике Српске. Као једну од фаза ка фактичкој демилитаризацији, војници за своје задатке могу имати само лично наоружање. Подржавамо учешће наших војних и полицијских снага у међународним мировним мисијама, са постепеним развојем специјалистичких снага и већег цивилног учешћа наших стручњака у мировним мисијама.

46. Безбједност

Један од кључних изазова у наредном периоду је борба против тероризма на домаћем и међународном плану. Све институције у овој области, а нарочито Министарство унутрашњих послова Републике Српске и Полиција Републике Српске, биће значајно оспособљени, ојачани и опремљени за борбу против ових изазова. Органи Републике Српске ће као и досад активно учествовати и сарађивати са другим институцијама у Босни и Херцеговини, региону, Европи и свијету на превенцији, праћењу, координисаном дјеловању и откривању терористичких, али и других криминалних група, организованог криминала и корупције,

а нарочито у борби против производње и трговине наркотицима.

47. Односи са Републиком Србијом

Односи Републике Српске и Републике Србије су стратешки односи за СНСД и Републику Српску. Специјалне паралелне везе морају се развијати у свим областима са конкретним економским и политичким резултатима. Зато смо као власт Републике Српске и на нивоу БиХ, сарађивали са властима у Србији, а и убудуће ћемо имати иницијативе за свестрану сарадњу. Босна и Херцеговина не може признати једнострано проглашену независност Косова и Метохије, што остаје задатак свих представника из Републике Српске у заједничким органима Босне и Херцеговине. Република Српска приоритетно треба предлагати заједничке пројекте у енергетици, инфраструктури, индустријској производњи, туризму, култури, спорту, заштити животне околине и другим областима. Наша сарадња и односи подразумијевају одговорност сваке стране, у складу са позицијом Републике Српске као држатворног ентитета БиХ, али чија је матица Србија, која је и потписник Дејтонског споразума.

48. Односи са окружењем

Изразито важно је имати што боље односе са другим сусједима, Хрватском и Црном Гором. Те односе развијати на принципима добросусједске сарадње, узајамног поштовања и рационалног рјешавања отворених питања. Инсистираћемо на рјешавању отворених питања са Републиком Хрватском, као што су: права Срба и других избјеглих из Хрватске, имовинска питања, утврђивање међудржавне границе, дуговања у енергетском сектору, те проблем нецаринских баријера и озбиљног спољнотрговинског дефицита са Хрват-

ском. Очекујемо да то буде предмет билатералних разговора како Републике Српске, тако и са нивоа БиХ. И са другим земљама региона, треба имати што разнороднију сарадњу и још боље односе.

49. Међународни односи

Приоритети наше међународне политике и сарадње су: регионална стабилност, сарадња с Европском Унијом и земљама чланицама ЕУ, проширена сарадња са Руском Федерацијом, уважавање и развијање односа са дугорочно снажним присуством САД у региону, те успостављање нових видова сарадње са Народном Републиком Кином, Израелом и свим другим земљама ради бољег разумевања специфичности настанка Дејтонске БиХ као начина њеног опстанка. Према овим партнерима водити активну политику, уз нарочито истицање економских интереса, те тражења односа узајамног поштовања, а не односа турског или наметања према БиХ. Вођење спољне политике Босне и Херцеговине у претходном периоду је било лоше, а по Републику Српску често и врло штетно. Зато ће представници Републике Српске у Председништву БиХ, Савјету министара, Парламентарној скупштини БиХ, а, нарочито у Министарству иностраних послова и дипломатској мрежи, још више радити на објективном представљању стања у Босни и Херцеговини и промоцији Републике Српске. СНСД неће дати сагласност на именовање на дипломатске позиције лицима која су се у претходном периоду показала као неактивна, која су водила једнострану политику представљања интереса само неких политичких кругова из Сарајева или су радила директно против интереса Републике Српске.

50. Чланство у НАТО

Босна и Херцеговина треба да развије добијени статус МАП у наредним годинама. У дебати о даљем чланству у међународним војним асоцијацијама потребно је анализирати све аргументе нове безбједносне и одбрамбене политике и стратегије, нарочито аспект регионалних односа и нашег положаја у њему. СНСД не искључује могућност позива грађанима на референдум о чланству у НАТО.

Своју књигу "Кратка историја будућности" француски аутор Жак Атали започиње овако: „Данас одлучујемо какав ће свијет бити 2050. године и припремамо га за 2100. годину. У зависности од нашег дјеловања, нашу дјецу дочекаће свијет у коме се може живјети или пакао због којег ће нас мрзити. Да бисмо им оставили земљу у што бољем стању, морамо се потрудити и промишљати будућност, схватити одакле она долази и како на њу дјеловати. То није немогуће: историја се покорава законитостима које омогућавају да се будућности предвиди и усмјери”.